

Δὲν εἶμαι γὰρ πέταμα, καὶ ἀξίζω κ' ἐγώ. Τώρα κατάλαβα τί ἀξίζει ἓνας καλὸς γιατρὸς κοιν. || Παροιμ.

Ὁ ἓνας 'ξίζει ἑκατὸ κ' οἱ ἑκατὸ δὲ 'ξίζουν ἓνα (ἐπὶ ἀνθρώπου λίαν ἱκανοῦ) Νάξ. ('Απύρανθ.) β) Εἶμαι ἄξιος ἐκτιμήσεως, ἐκτιμῶμαι κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ.): Τὸν ἀγαπᾷ ὁ κόσμος, ἀλλὰ τί τὰ θές, τ' ἀξίζει κοιν. || Φρ. Τ' ἀξίζει! (μέση σημ. καὶ ἐπὶ καλοῦ καὶ κακοῦ) κοιν. || Παροιμ. Πές με ποιὸν πᾶς νὰ σοῦ πῶ τί ἀξίζεις (ἐκ τῆς μετὰ τῶν ἄλλων συναναστροφῆς κρίνεται συνήθως καὶ ἡ ἀξία ἐκάστου) σύνθηθ. Ὅσον βαρεῖ, ἀξίζ' (ἐπὶ ἀνθρώπου μεγάλου κύρους, ἀξίας) Μακεδ. Ἀγί-Γεώργις ὅσον νὰ χᾶται, πολλοὺς ἄγιους ἀξίζει (ἡ πραγματικὴ ἀξία διαφαίνεται παρ' ὅλας τὰς ἀντιξόους περιστάσεις) Κερασ. γ) Εἶμαι ὠφέλιμος, χρήσιμος κοιν.: Δὲν ἀξίζει τίποτε αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος. Σήμερα ἀξίζει νὰ ἔχῃ κἀνείς χρήματα κοιν. 3) Ἀπροσ., ἀρμόζει, πρέπει κοιν.: Δὲν ἀξίζει νὰ τὸν κατηγορῇς. Ἀξίζει νὰ προβιβαστῇ, γιὰτὶ δούλεψε.

ἀξινάκι τό, Ρόδ. ἀξ'νάτσο Πάρ. (Λεῦκ.)

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. ἀξίνη διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άκι.

Μικρὰ σκαπάνη. Συνών. ἀξινάρακι, ἀξινίτσα, τσαππάκι.

ἀξινάρα ἡ, Λεξ. Δεὲκ Μπριγκ. Βλαστ. 'ξινάρα Πελοπν. (Κυνουρ. Μάν.) 'ξινάρα Πελοπν. (Τρίκκ.)

Μεγεθ. τοῦ οὐσ. ἀξινάρι.

1) Μεγάλῃ ἀξίνῃ Λεξ. Δεὲκ Μπριγκ. Βλαστ. Συνών. ἀξινούρα. 2) Ἀξίνη, πέλεκυς Πελοπν. (Μάν.): Τοῦ ὅωκε καὶ μιὰ 'ξινάρα γὰρ νὰ κόβῃ ξύλα. 3) Σκαπάνη Πελοπν. (Κυνουρ. Τρίκκ.): Μὲ τὴ στενὴ 'ξινάρα ἀνοίγουμε τὰ γουβιά Τρίκκ. || Ἄσμ.

Μὰ τὴν 'ξινάρ' ἀρπάζουνε, | 'ς τὴν Ἀμαλιάδα φτάνουνε Κυνουρ. Συνών. ἀξινάρι 2, ἀξίνη 2, ἀξिनоруγι, μακέλλι, σκαλιστήρι, τσάππα.

ἀξινάρακι τό, ἀμάρι. 'ξινάρακι Κεφαλλ.

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. ἀξινάρι διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άκι.

Μικρὰ σκαπάνη: Παροιμ.

Δούλευε, 'ξινάρακι μου, κατὰ τὴν ἐξοδὰ σου (ἐργάζου ἀναλόγως πρὸς τὴν ἀμοιβὴν σου. Συνών. παροιμ. δούλευε, τσαππάκι μου, κατὰ τὴν πληρωμὴ σου. Ἰδ. ΝΠολίτ. Παροιμ. 4, 551. ἐξοδὰ=ἡ τροφή τοῦ ἐργάτου). Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀξινάκι.

ἀξινάρας ὁ, Πελοπν. (Βασαρ. Γαργαλ.) 'ξινάρας Πελοπν. (Βασαρ. Μεσσ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀξινάρι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ας.

Ὁ σκάπτων τὴν γῆν διὰ τῆς ἀξίνης ἐνθ' ἄν.: Αὐτὸς εἶναι ὁ πρῶτος ἀξινάρας Γαργαλ. Ἐπῆγαιναν κ' ἐδούλευαν 'ς τοῖς σταφίδες τοῦ Πύργου τρακόσοι 'ξινάρες Βασαρ. Συνών. ἀξинаρολόγος, ἀξινολόγος, σκαλιστής.

ἀξινάρεα ἡ, Πόντ. (Κερασ. Σάντ. Χαλδ.) ἀξινάρεμα Πόντ. (Κερασ.) 'ξινάρεα ΣΠερεσιὰδ. Χορ. Ζαλόγγ. 60

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀξινάρι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -έα, δι' ἣν ἰδ. -γά.

Κτύπημα, πλήγμα δι' ἀξίνης ἐνθ' ἄν.: Μετ' ἓναν ἀξινάρεαν ἔδκισεν τὸ ξύλον Χαλδ. || Φρ. Ἐναν τρανὸν ἀξινάρεαν ἐντῶκεν ἄτον ὁ Θεὸν (τὸν ἐτιμώρησε σκληρῶς ὁ Θεός) Χαλδ. || Ποίημ.

Σ τὸν τάφο ποῦ σᾶς ἀνοιξα δὲ λείπει τίποτ' ἄλλο παρ' ἡ στερνὴ μου 'ξινάρεα, εἰσιμος νὰ τὸν κάμω ΣΠερεσιὰδ. ἐνθ' ἄν. Συνών. ἀξινέα.

ἀξινάρι τό, ἀξινάριν Πόντ. (Κερασ.) ἀξινάρι σύνθηθ. ἀξινάρ' Θράκ. (Σαρεκκλ.) Καππ. ('Ανακ. Φάρας.) Λέσβ. Πόντ. (Κοτύωρ. Ὁφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.) ἀξ'νάρ' Λέσβ. ἀχτιδινάρ' Καππ. (Τελμ.) ἀστιμάρι Καππ. (Φάρας.) ἀστον-μάρι Καππ. (Σινασσ.) ἀξιμάρι Καππ. (Σινασσ.) ἀξιπάρ' Καππ. (Τελμ.) 'ξινάριν Κύπρ. 'ξινάρι πολλαχ. 'ξινάρ' Τήν. 'ξινάρι Πελοπν. ('Αργ. Κορινθ. Κυνουρ. Λάστ. Οἶν.) 'φσινάρι Ἀπουλ. 'τσινάρι Ἀπουλ. 'τσιμάρι Καππ. (Γούρδ.) 'στιμάρι Καππ. (Φερτάκ.)

Ἐκ τοῦ μεσν. οὐσ. ἀξινάριν, ὁ ἐκ τοῦ μεταγν. ἀξινάριον.

1) Πέλεκυς μονόστομος ἢ δίστομος μὲ τὴν μίαν πλευρὰν πλατυτέραν, τὴν δ' ἐτέραν στενωτέραν σύνθηθ. καὶ Καππ. ('Ανακ.) Πόντ. (Κοτύωρ. Ὁφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.): Ἐκκισεν τὸ 'ξινάριν νὰ κόβῃ ξύλα Κύπρ. Ἐντῶκεν μὲ τ' ἀξινάρ' κ' ἔδκισεν τὸ ξύλον Τραπ. Ἐπῆρε τ' ἀξινάρ' τθαὶ δκίξ' τὰ ξύλα Ὁφ. 2) Σκαπάνη σύνθηθ. καὶ Ἀπουλ. Καππ. (Γούρδ. Σινασσ. Τελμ. Φάρας. Φερτάκ.): Φρ. Πάει 'ς τὸ 'ξινάρι (πηγαίνει διὰ νὰ σκάπτῃ) Σουδεν. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀξινάρα 3. 3) Ἐκτασις γῆς δυναμένη νὰ καλλιεργηθῇ δι' ἀξίνης ἐντὸς μιᾶς ἡμέρας Ζάκ. Πβ. ζευγάρι.

ἀξινάριζω Τήν. 'ξ'ναρίζω Ἀνδρ. (Κόρθ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀξινάρι.

1) Σκάπτω διὰ τῆς ἀξίνης Τήν.: Νὰ τ' ἀξινάρισῃς τ' ἀμπέλι. Συνών. ἀξινίζω, μακελλίζω. 2) Καθαρίζω διὰ τῆς ἀξίνης τὸν ἀγρὸν ἐκ τῶν ἐν αὐτῷ ἀγρίων θάμνων Ἀνδρ. (Κόρθ.): Θὰ τοῦ 'ξ'ναρίσω τὸ χουράφ'.

ἀξινάρισμα τό, Σῦρ.

Ἐκ τοῦ ρ. ἀξινάριζω.

Καθαρισμὸς διὰ τῆς ἀξίνης ἀγροῦ ἐκ τῶν ἐν αὐτῷ ἀγρίων θάμνων.

ἀξινάριτσα ἡ, Πόντ. (Κερασ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀξινάρι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίτσα.

Τὸ πτηνὸν ἔποψ (διὰ τὸ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἀξινοειδὲς λοφίον).

ἀξинаρολόγος ὁ, Πελοπν. (Τριφυλ.) 'ξинаρολόγος Πελοπν. ('Αρκαδ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀξινάρι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -λόγος.

Ὁ διὰ τῆς ἀξίνης σκάπτων τὴν γῆν. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀξινάρας.

ἀξινάροξυλο τό, Νάξ.

Ἐκ τῶν οὐσ. ἀξινάρι καὶ ξύλο.

Ὁ στελεειὸς τῆς ἀξίνης. Συνών. ἀξинаροστέλι, ἀξινόστελο 1.

***ἀξινάροπουλλον** τό, ἀξινάροπον Πόντ. (Κερασ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀξινάρι καὶ τῆς ὑποκορ. καταλ. -πουλλον.

Μικρὸς πέλεκυς ἐνθ' ἄν.: Ὁ παιδᾶς εἶδεν ἓναν ἀξινάροπον μικρὸν καὶ φαρμακερὸν (ἐκ παραμυθ.) Κερασ.

ἀξινάρος ἐπίθ. Πόντ. (Κερασ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ οὐσ. 'ξινάρι, ὁ ἰδ. ἐν ἀξινάρι.

Ὁ ἐστερημένος ἀξίνης.

ἀξинаροστέλι τό, ἀμάρι. ἀξинаροστέλι Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. ἀξινάρι καὶ στελί.

Ὁ στελεειὸς τῆς ἀξίνης. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀξινάροξυλο.

